

Milý Martine,

máme za sebou tři sváteční dny - začali nám již v neděli večer návštěvou Janáčkova divadla a shlédnutím opery Bohuslava Martinů, Recké pašije. Je to opravdu výborná věc - i my dva "nepříznivci" oper /Dirka a Já/ jsme uznali, že to je opravdu dobrá opera. V pondělí přišel telegram, že strýc Jenda a teta Anička neprijedou; neposlali ani děti. Byli jsme na výletě podél Svratky: prý v těch místech přišel Nazval na své verše o řece Svratce /mezi Komínem a Bystřicí/. Večer se objevili Procházkovi, druhý den šli s námi k Helenčině a Říšově studánce do "Pohádky máje", zahráli jsme malý mač v házené /1:1/. K večeru jsme shlédli film "Deváté srdce" režiséra Herze podle scénáře Josefa Hanzlíka. Je to značně vyumělkované, chladné. Děj nevyrůstá z povah hrdinů, je nahodilý, nemá morální centra. Příběh nahodile začal a nahodile skončil, takže jej nezachránila drahá vynalézavá výprava. I poslední den jsme byli na vycházce a to na Babě, utkání v hlavičkách Jiš versus Jaš skončilo 4:4. Strýčka Mirka jsem získal k četbě Vonneguta ? Znáš Jatka č.5 a Kolíbkou ? Kolíbkou vyšla 1976 a začíná upozorněním: "Nic v této knize není pravda". A jako motto je tam citát z Knih Bokononových I,5 "Zijte ve FOME, budete smělí, dobří, zdraví a šťastní." /FOMA = neškodné nepravdy/. Mne zaujaly Vonnegutovy nápady k zákonitostem života:

"My, bokononisté, věříme, že lidstvo je organizováno do skupin; skupin, jež naplnují Boží Vůli, aniž by kdy zjistily, co vlastně činí. Bokonon nazývá tyto skupiny KARASSY, a nástrojem, KAN-KANem, který mne přivedl do mého specifického KARASSu, byla kniha, kterou jsem nikdy nedokončil; kniha, která se měla jmenovat Den, kdy nadešel konec světa."

"Když zjistíte, že se váš život bez jakýchkoli logických důvodů proplétá s životem někoho jiného," píše Bokonon, "může být tato osoba příslušníkem vašeho KARASSu."

Na dalším místě KNIH BOKONONOVÝCH nám pak praví: "Člověk stvořil šachovnici; Bůh stvořil KARASS." Má tím na mysli, že KARASS nedbá žádných národních, institucionálních, pracovních, rodových či třídních hranic. Je to tak volné uskupení jako améba. /str.8/

WAMPETR je ústředním bodem každého KARASSu. Není KARASSu bez WAMPETRU, říká nám Bokonon, jako není kola bez osy.

WAMPETREM může být vše: strom, skála, zvíře, myšlenka, kniha, melodie, svatý grál. Ať jejím cokoli, příslušníci daného KARASSu kolem něho obíhají v majestátním chaosu spirální mlhoviny. Oběžné dráhy příslušníků KARASSu kolem společného WAMPETRU jsou pochopitelně oběžnými drahami duchovními. Obíhají jejich duše, nikoli těla. Jak nás Bokonon vyzývá abychom pěli: Točme se dokola, kolujme v spěchu, s nohama z olova a s křídly z plechu..

A WAMPETRY povstávají a pomíjejí, říká nám Bokonon.

Každý KARASS má de facto v každém daném čase WAMPETRY dva - jeden, který na důležitosti nabývá, a jeden, který na ní ztrácí. /str. 44/

"V tomto kamenictví se mi dostalo mého prvního VIN-DITU, což je bokononistické slovo pro nenadálé ryze osobní postrčení k bokononismu, postrčení ve směru k víře, že Všemohoucí ví o mně přece jen všechno, že Všemohoucí má se mnou nějaké zvláštní komplikované spády. /str.56/

"Myslím, že byli prvotřídním případem uskupení, které Bokonon nazývá DUPRASSEM, což jest KARASS složený toliko ze dvou osob.

"Do pravého DUPRASSu", říká nám Bokonon, "nemůže proniknout nikdo jiný, dokonce ani děti zrozené z takovéto jednoty." /str.70/

"Hazelina posedlost Chachary roztroušenými po světě byla takřka školním příkladem falešného KARASSu, zdánlivého společenství, naprosto bezvýznamného ve smyslu cest, po nichž vede tento svět Pánbůh, školní příklad toho, co Bokonon nazývá GRANFALONem. Další příklady granfalonů jsou rybářské spolky, Dcery americké revoluce, společnost General Electric, mezinárodní řád svobodných zednářů a - vlastně každý spolek, v kterémkoliv době, kdekoli na světě.

Jak nás Bokonon vyzývá, abychom pěli s ním:

Kdo stádovat chceš obsah GRANFALONU,
vezmi nuž a pži do balonu.

/str.73-74/

"Právě na stránce přede mnou byl citát z KNIH BOKONOVÝCH. Slova rázem přeskočila ze stránky do mé mysli a byla tam břele přijata. Ta slova byla parafrází Ježíšova vybidnutí: "Dávejtež tedy což jest císařovo, císaři."

Bokononova parafráze zněla takto!:

"Nedbejte císaře. S Císař ani v nejmenším netuší, co se SKUTEČNĚ děje kolem." /str.80/

"A znáte někoho, kdo by o to místo mohl stát?"

Frank tu předváděl klasickou ilustraci toho, co Bokonon nazývá DUFFLE. DUFFLE je v bokononistickém slova smyslu osud tisíců a tisíců lidí, ocitnuvších se v rukách STUPPY. STUPPA je výraz pro nerozhodné dítě." /str.152/

"Jako váš manžel budu vyžadovat všechnu vaši lásku pro sebe."

Její oči se zvolna rozšiřovaly. "SIN-WATT!"

"Co to má znamenat?"

"SIN-WATT!" vykřikla. "Člověk, který chce všechnu lásku druhého. To je moc špatná věc." /str.158/

Samozeřejmě, že celá knížka je blasfemická. Bylo zajímavé, že Pavel K. ji nepřijal, nelíbila se mu, znepokojila ho. Ale Ty ji možná znáš! A Játka č.5 taky!

Příběh zpívajícího kovboje

/Čtvrtá scéna/

Pak dojeli na farmu

Betsy zapla karmu.

Slovo měla Betsy
snědli šunku s vejci.

Aby Lark nezestárl

/kdo je zvědavý
bude brzo starý/

Bičigeš vykřákl

co bylo potřeba -
k vejcím měli chleba -

"Otec Jaskulky starý

aní taký ako mladý

potřebuje nástupce

a někoho k Jaskulce.

Fred - zastupovat nyní -

dobrý, otec miní.

Jakulka Freda nechce

on zas dělá pasce

on se spřáhá s bandity -

ty tu - je to zabitý."

Lark odejel z farmy

den byl dosti parný.

Kulka pleskla do k skal

koník nezatleskal

ale předtím poskočil

Lark se k němu přitočil.

Skřívan vytáh pušku

na muže má mušku

aby se tak nepotil

/v tom velikém vedru/

klobouks hlavy mu shodil

/tak to bylo věru/

/Pokračování příště/

Oh my Love's like a red, red rose /Robert Burns 1759-1796/

Lásko, celý rok jsi rudá růže,

již jen xxxxxxxx civil v červnu vidět může.

Ty mě víc než Milošovy písně

denně v cele zbavuješ mé tísně.

Statečnost tvá dražší perel z Písma,
úcta k tobě zláme každé prisma.
Hlouběji než propast moří sahá
naše vztahy kotví, moje drahá!

Volně přeložil Jaš

Fragment překladu Edmonda Rostanda, Cyrano z Bergeracu

/Druhé dějství, osmá scéna/

A to se sluší ?

Najít si příznivce a potom den co den
jako psi víno, jež ovíví mocný kmen,
šplhat se po něm lstí a olizovat kůru ?
Ne vlastním úsilím se rvát a stoupat vzhůru ?
Ne, díky!

Věnovat, jak je to vezvyku
své verše boháčům, být kusem aspiku
pro mrzkou naději, že na rtech mocipána
kmitne se úsměv, jenž ti zas dá dožít rána ?
Ne, díky!

Ropuchu k snídani ? Včera ? Dnes ?
A břicho odřené, když plaziš se jak pes,
kolena špinavá, kdýž jeden prosit nutí
a dělat přemety na každé zapísknutí ?
Ne, díky!

Z ruky žrát a chodit pozpátku ?
Utírat střevíkovou zem, lézt do zadku ?
Ne, díky!

Někomu sloužit jen za ošlapek
a čekat pod stolem na drobky, na pár kapek ?
A z klína na klín lézt tak jako mopslíček
a mezi človičky být velký človiček ?
Plout - místo vesel mít ubohé madrigaly,
by vzdechy starých dam ty plachty nadouvaly ?
Ne, díky!

Dobrák pan Sercy by vydat chtěl
mé verše, já bych mu za to platit měl ?
Ne, díky!

Mám se dát jmenovat na koncilu
papežem v hospodách pro sbory imbecilů ?
Ne, díky!

Mám stále vzdychat, ach dočkám se, aby mi
francoúzský Merkur dal místečko na rýmy ?
Ne, díky!

Strachovat se, blednout, kalkulovat ?
Než básnit ra-ji se společensky chovat ?
O panskou přízen stát ? A nikdy nemít cit ?
Ne, díky, díky, ne!

Zato však volně snít,
~~zmlk~~ zpívat, toulat se, být sám i smát se všemu,
mít bystré oči, hlas, který nezná trému,
klobouk si, když mám chuť, na stranu posadit
a bít se pro AND a pro NE též se bít,
psát verše, nadbat nic na slávu, na Fortunu,
vymyslet stroj a v něm navštívit milou lunu,
nenapsat nikdy nic, co v srdci necítím
a skromně říkat si: "Můj milý, těš se tím,
co se v tvé zahradě za léto urodilo,
jenom to patří ti, jen to je tvoje dílo!
A když se pak náhodou úroda vydaří,
ty ničím nebudeš zavázán císaři.

Jen nebud' víno psí, jež kdečeho se chytá,
měj v opovržení každého parazita,
i když se jako dub nedipneš k výšinám,
zdobí tě velká ctnost. Zůstal jsi vždycky sám!"
S kdekým se přátelit jak vy? To radši nic!
Mít přítel jako hub? A přitom na nich stranou
nenechat suchou nit? Já když mám na vybarnou
radši ten svůj nos někomu pošlu vstříc
a avolám radostně: "O nepřátele víc!"
To není normální? Mít radost, že mě lidi
shledali ošklivým a že mě nenávidí?
Můj milý, ty nevíš, jak pěkně se to jde,
když oči na tebe míří jak pistole!
Kdybys věděl, jak mně v těle strunky hrají,
když jedem zloby si kabáty poslintají.
Přátelství, na němž jste se vlašně dohodli,
noblese chybí, je samé pohodlí
jak velké italské límce i s ažurami,
které krk zženštují a vy nevita sami,
co s halvou. Pevně vám nedrží, sem a tam
se klátí, ale já výhodu velkou mám:
nenávisť okruží mi škodí dnes a denně,
a já pak mohu nést svou hlavu povznešeně.
Kolik mám nepřítel, tolik má okruží
varhánků - sláva i bolest mě vyztuží.
A muž těch kvalit té parádě neodolá.
Vím, je to obojek,

však taky aureola!

Přeložil František Hrubín

O šťastném muži

/Překlad z angličtiny/

V daleké zemi onemocněl král. Zavolali mu z ciziny věhlasného experta. Po důkladné prohlídce a anamnézě prohlásil: "Jeho Milosti, tobě pomůže jediná věc!"

"A co to je? Ať to stojí co stojí, musím to mít!"

"Musíš spát jednu noc v košili šťastného muže."

Král okamžitě nařídil nejvyššímu sledovateli a jeho zástupci, aby vyhledali šťastného muže a až ho najdou, aby mu vzali jeho košili, ať jí dá za úplatu nebo dobrovolně z přesvědčení, to už bude jejich věc.

Sledovatelé navštívili nejbohatšího muže a ptali se ho, zda je šťastný.

"Šťastný!" vyrazil. "Když já nikdy nevím, zda plánovaný příjezd lodí se nezhatí ať už pro ztroskotání, následky předminulé zimy nebo pro sabotáž. Jak může být šťastný člověk, který jako já za to nese všechnu odpovědnost?"

Tak šli k muži nejmocnějšímu, o němž se říkalo, že má moc větší než sám král.

"Jste šťastný člověk?" dotázali se velice zdvořile.

"Neblázněte!" odpoběděl. "Víte přece, že nám Ruritánie může vyhlásit válku nebo bojkot každým dnem. A pak víte, že soudruh Popoff /villain Popoff/ mne chce zbavit funkce, dělníci usilují o větší platy a bohatí chtějí snížit daně. Jak si myslíte, že člověk jako já může být šťastný?"

"Tak prošli oba sledovatelé celou zemi nahoru a dolů, ale šťastného muže nenašli.

Vraceli se domů unavení a sklasi, neboť se obávali, že král je nechá fyzicky zlikvidovat, když nesplnili to, co on chtěl. Tu uviděli trempíře, jak sedí za příkopem. Udělal si tam malý ohen a na pávni cosi smažil v omáčce. Vesele si prozpěvoval, jak sledoval vařící se večeři.

/Pokračování příště/